

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**МАТЕРІАЛИ
XXII НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ**

**Одеського державного
екологічного університету**

23 – 31 травня 2023 р.

**ОДЕСА
2023**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**МАТЕРІАЛИ
XXII НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
Одеського державного екологічного університету
(23-31 травня 2023 р.)**

**ОДЕСА
Одеський державний екологічний університет
2023**

УДК 378.14
М34

М34 Матеріали ХХІІ наукової конференції молодих вчених Одеського державного екологічного університету – 2023, 23 – 31 травня. Одеса: ОДЕКУ. 2023. 335 с.

ISBN 978-966-186-249-3

В збірнику представлені матеріали ХХІІ наукової конференції молодих вчених ОДЕКУ, які висвітлюють основні напрями наукових досліджень. Матеріали підготовлені магістрами, аспірантами, здобувачами, співробітниками Одеського державного екологічного університету.

The proceedings of the 21st Scientific Conference for OSENU Young Scientists covering the main directions of the research are given in the collection. The proceedings are prepared by master and post-graduate students, applicants for a PhD degree and employees of Odessa State Environmental University.

ISBN 978-966-186-249-3

© Одеський державний
екологічний університет,
2023

Гетманець О.О., аспірант I р.н.

Науковий керівник: Шекк П. В., д.с-г.н., проф.

Кафедра гідрології суші

Одеський державний екологічний університет

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДНІСТРОВСЬКОГО ЛИМАННО– ГИРЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

В екосистемі Дністровського лиманно–гирлового комплексу в останні роки відбулися істотні зміни. Погіршилася якість вод р. Дністер, знизилася загальна біологічна продуктивність екосистеми, зменшилося видове різноманіття іхтіофауни і запаси основних промислових видів риб, відбувається замулення заплавних озер. Біоценози гирлової частини Дністра та Дністровського лиману знаходяться на межі деградації, що в свою чергу негативно впливає на біологічні ресурси та рибопродуктивність Дністровського лиману.

Основні причини такого становища – Істотні зміни гідрологічного режиму лиману, зменшення русло–заплавного водообміну в результаті надзвичайно високого регулювання водосховищами стоку р. Дністер.

Негативно впливають на гідрологічний режим ріки великі і невпорядковані господарські навантаження на екосистему, втрата значної частини нерестовищ туводних, напівпрохідних і прохідних риб, нераціональний промисел та відсутність ефективних методів контролю і регулювання.

В умовах, що склалися необхідним є пошук оптимальних умов експлуатації та підтримки рівноважного стану екосистеми, розробка відповідних заходів, спрямованих на поліпшення умов відтворення водних живих ресурсів, а також збереження їх біологічного різноманіття.

Найбільш важливими залишаються проблеми поліпшення екологічного стану лиманно–гирлового комплексу Дністра. В першу чергу запобігання забруднення акваторії господарчо–побутовими, промисловими і сільськогосподарськими стоками, а також оптимізація рівневого режиму гирлової зони в нерестовий період [1].

Гідравлічний режим дельти, її екологічний стан і біопродуктивність всього лиманно–гирлового комплексу практично повністю визначаються попусками води з розташованих вище водосховищ. Водообмін через озера і протоки, плавневих масивів дельти Дністра і вершини лиману забезпечують витрати води к вершині гирлової ділянки понад $530 \text{ м}^3 \cdot \text{с}^{-1}$. Заповнення плавневих масивів забезпечує інтенсивне очищення води та умови для нересту туводної іхтіофауни. При менших об'ємах попуску водообмін між заплавою і руслом ріки порушується.

Плавневі водойми заростають і замулюються. Природне самоочищення озерно–плавневої системи знижується. При слабкому водообміні вода забруднюється продуктами розпаду відмерлих організмів (в першу чергу рослин). Це погіршує якість річкових вод, тому що озерно–плавнева система пониззя Дністра, при нормальному її функціонуванні, є величезним природним біофільтром, яких віками забезпечував очищення вод [2].

В пониззі Дністра і верхів'ях Дністровського лиману розташовані основні нерестовища туводної іхтіофауни. Століттями ця система плавнів, заплавлених озер та лугових забезпечувала нерест та нагул личинок фітофілних риб. у зв'язку з цим, рівнево–гідрологічний режим Дністра і динаміка його змін у часі мають важливе значення. Для забезпечення ефективного нересту і подальшого скату молоді з нерестовищ в лиман попуск вод з верхів'я Дністра повинен бути розтягнутим у часі не менше ніж на 60–80 діб з поступовим плавним зниженням рівня. Забезпечення такого весняного попуску (за термінами, динамікою і обсягами) має бути визначено законодавчо і суворо контролюватися відповідальними за це службами України і Молдови.

В останні роки такий режим весняного попуску повною мірою не витримується, що привело до значного погіршення не тільки якості річкових вод, але і до стрімкого скорочення якісного складу та чисельності аборигенної іхтіофауни Дністровської лиманно–гирлової системи [3].

Список використаної літератури

1. Жданова Г. А., Шевцова Д. В., Кузько О. А., Цапина Е. Н., Головки Т. В. Экологическая оценка качества воды нижнего Днестра // Гидробиол. журн. 1995. 31. № 6. С. 22-34.
2. Тимченко В. М. Эколого-гидрологические исследования водоемов северо-западного Причерноморья. К.: Наукова думка, 1990. 238 с.
3. Шекк П. В. Основные причины дестабилизации и деградации экосистемы Днестровского лимано-устьевоего комплекса// Матеріали міжнародної науково-пра-ктичної, дистанційної конференції «Проблеми функціонування та підвищення біопродуктивності водних екосистем. Дніпроперровськ, 2014. С.180-183.